

ПСИХОЛОГІЯ СІМ'Ї

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	053 Психологія/Практична психологія
Рік підготовки:	3 рік
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

Бровендер Олена Олександрівна (лектор)

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

Старший викладач кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

obrovender@snu.edu.ua	+38-095-412-15-55	Viber за номером телефону	325ГК аудиторія кафедри ППСР
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:	<p>Метою лекційних занять вивчення основних понять, положень та ключових теорій психології сім'ї; орієнтування в складних проблемах сімейних відносин; вирішення закономірних проблем сім'ї; досягнення не лише когнітивних змін, але й особистісно-емоційних зрушень; формування готовності успішно будувати свою сім'ю</p> <p>Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та на організацію самоосвіти студента; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.</p>
Результати навчання:	<p>Знати: предмет, об'єкт і завдання навчальної дисципліни «Психологія сім'ї»; методологію соціально-психологічних досліджень проблем шлюбно-сімейних стосунків; поняття «шлюб» і «сім'я» з точки зору представників різних психологічних напрямів та підходів; форми організації шлюбно-сімейних стосунків в історичному контексті; особливості функціонально-рольової структури сімейних відносин; життєвий цикл сім'ї та</p>

динаміку сімейних відносин; стилі і помилки у вихованні дітей у сім'ї; причини сімейних і подружніх конфліктів, концепції та форми дестабілізації сімейних стосунків;

основні форми та методи психологічної допомоги дисфункційним сім'ям (подружжя, батьки, діти).

Вміти: розрізняти конфліктні, кризові і проблемні сім'ї; розрізняти дисфункційні та функціонально не спроможні сім'ї, виявляти рівень психологічного здоров'я сім'ї.

Передумови до початку вивчення: Майбутні фахівці практичні психологи зможуть розвинути професійні надбання, напрацьовані в результаті виконання робочої програми навчальної дисципліни «Психологія сім'ї» завдяки вивченню наступного блоку дисциплін з циклів загальної та професійної підготовки: основи загальної психології, психологія ділового спілкування, основи клінічної та патопсихології

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни Розкрити психологічні особливості сучасної сім'ї, об'єктивних і суб'єктивних чинників її розвитку, ролі сім'ї в соціалізації індивіда, можливостей психолога в психологічній підтримці сім'ї. Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК11. Уміння планувати та організовувати професійну діяльність з різними групами клієнтів.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

РН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

РН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

РН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

РН4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел

РН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Теоретичний аналіз еволюції шлюбно-сімейних взаємин	6/4	Постановка проблеми сімейних взаємин у сучасній психології Еволюція шлюбу та сім'ї в історії людського суспільства .Сім'я та суспільні трансформації. Тенденції розвитку альтернативних форм шлюбно-сімейних стосунків	Індивідуальні завдання. Опитування
2	Характеристика сучасної сім'ї	6/4	Сучасна модель сім'ї, її особливості Психологічне здоров'я сучасної сім'ї Функціонально-рольова структура сім'ї Життєвий цикл родини Емоційні взаємини в шлю	Індивідуальні завдання.
3	Психологічна готовність молоді до шлюбно-сімейних взаємин	8/4	.Підготовка до сімейного життя. Компоненти та рівні психологічної готовності до подружніх взаємин. Рівні готовності до шлюбно-сімейних стосунків Гендерні аспекти підготовки до шлюбу Соціально-психологічні чинники вибору шлюбного партнера Вплив батьківської сім'ї на готовність молоді до подружнього життя .	Індивідуальні завдання. Обговорення
4	Психологія сексуальності. Сексуальна задоволеність та психологічне благополуччя партнерів	8/4	Психологія сексуальності як наука Особливості розвитку уявлень про сексуальність Компоненти та функції сексуальності Методи психологічного дослідження сексуальності Психосексуальна ідентифікація й засвоєння сексуальної ролі	Індивідуальні завдання. Опитування
5	Проблеми сучасної сім'ї	8/6	Стадії шлюбу та кризові періоди подружнього життя. Порушення функціонування сім'ї. Процеси розпаду й дестабілізації подружніх взаємин Емоційний процес розлучення. Построзлучна ситуація сім'ї. Ревнощі й зрада як феномени подружнього життя	Індивідуальні завдання. Опитування
6	Психологічна допомога сім'ї	8/6	Консультативна робота із сім'єю Психологічна допомога дітям розлучених батьків . Психологічна допомога сім'ям у разі сексуальних проблем Консультування сім'ї, де є проблема узалежнення від алкоголю. Психологічна допомога при насиллі в сім'ї Психологічна допомога сім'ям учасників АТО	Індивідуальні завдання. Питання
7	Джерела та тенденції розвитку сім'ї в сучасному світі	8/6	Форми організації шлюбу і сім'ї, їх джерела і еволюція. Патріархальна сім'я та її трансформації. Історична модель української традиційної сім'ї. Нормативні і квазі-сімейні моделі сім'ї та шлюбу. Психологічно благополучна і неблагополучна сучасна сім'я. Психологічне здоров'я сучасної сім'ї. Шлюбно-сімейні стосунки в сучасному світі (кінець XX – початок XXI ст.)	Обговорення Питання Тести

Рекомендована література

Основна література:

1. Бондарчук О. І. Психологія сім'ї. – К.: МАУП, 2001. – 197 с
2. Виновславська О.В. Психологія: навч.посіб. — К: Фірма ІНКООС, 2009. —390 с.
3. Максименко С.Д. Основи генетичної психології: Навч. посібник. – К.;НПЦ Перспектива, 1998. – 220 с.
4. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: курс лекцій / Цигульська Т. Ф. – К.: Наукова думка, 2000.

Інформаційні ресурси.

1. Бібліотека МДУ, Філатова,16 – <http://msu.edu.ua/library/>
2. Мукачівська міська централізована бібліотека, ім. О.Духновича,вул. Духновича, 1 <http://www.muklib.mk.uz.ua/>
3. Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Ф. Потушняка. м.Ужгород, вул. ПроспектСвободи, 16 – <http://biblioteka.uz.ua/>
4. Веб сторінка МДУ: www.msu.edu.ua
5. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua/>
6. Українські підручники он-лайн: <http://pidruchniki.ws/>
7. Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor.org>
8. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.<http://www.nbuv.gov.ua/>
9. Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.<http://hklib.npu.edu.ua/>
10. Електронна бібліотека «Куб».<http://www.koob.ru/>
11. Федерація психологів-консультантів онлайн. <http://pro.fpko.ru/post-name/286/>
12. Портал професійних психологів України «У психолога».<http://upsihologa.com.ua/>

Методичне забезпечення

1. Бондарчук О. І. Психологія сім'ї. – К.: МАУП, 2001. – 197 с
2. Виновславська О.В. Психологія: навч.посіб. — К: Фірма ІНКООС, 2009. —390 с.
3. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: курс лекцій / Цигульська Т. Ф. К.: Наукова думка, 2000

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаковими для всіх здобувачів засобами: – за допомогою програмного забезпечення Unichек і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.

Завдання і заняття:

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.

Поведінка в аудиторії:

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.